

Ink. 2013 -09¹ 0 2

Dnr: 328-1289/2013

Till: J Vill

Motion av Eivor Karlsson (MP) om ett monument över Förintelsens romska offer.

För 69 år sedan, natten mellan den 2 och 3 augusti 1944 ägde den s.k. Zigenarnatten rum. I gaskamrarna i Auschwitz-Birkenau mördades de ca. 3.000 romer som fortfarande fanns kvar i lägret. Barn, gamla och sjuka. Till minne av denna händelse hölls den 2 augusti i år en minnesstund över förintelsens romska offer på Raoul Wallenbergs torg i Stockholm. Samtidigt kommer det kritik mot att romer fått en alldeles för undanskymd del av historien.

I Sverige inkluderas romerna fortfarande inte tillräckligt tydligt i beskrivningen av Förintelsen. Romernas öde kallar man för "folkmordet på romerna". Romerna blev avrättade, brända och dödade på samma sätt som judarna. Då är det viktigt att de också inkluderas tillsammans med andra som föll offer för Hitlers brutala ideologi.

Romernas företrädare sa vid minnesstunden: "Ceremonin är viktig för att minnas offren, överlevande och deras anhöriga. De flesta romer har aldrig fått en ursäkt eller ett erkännande." Men förutom den här ceremonin talas och skrivs det för lite om andra världskrigets romska offer, menade arrangörerna.

Arrangörerna ansåg att svenska politiker dels bör göra dagen officiell men också resa ett monument. Det vore ett erkännande men också en tydlig signal till omvärlden att det är fel att diskriminera, utesluta och döda. Men vi bör också ta ett politisk ansvar och påminna om den historia som funnits.

Folkmordet på romer under andra världskriget brukar kallas "den bortglömda förintelsen". Det ger en tragisk bild av det utanförskap som romer upplever och har upplevt i Sverige och i många andra länder. Vi svenskar är inte ens bra på att berätta historien där romer systematiskt har mördats. Det är viktigt att den historien blir tydlig. Skolan har också en central och viktig roll. Att värna demokratin och att vägleda eleverna mot tolerans, respekt för olikheter och för allas lika värde. För vi ska inte tro att diskrimineringen mot romer har upphört.

Minnesmonument över Förintelsens judiska offer.

Judarna har ett minnesmärke. Monumentet finns vid Församlingens Stora synagoga vid Wahendoffgatan. De 8.500 namnen på -minnestavlorna är mördade anhöriga till dem som överlevde och kom till Sverige. Placeringen intill synagogan ger minnet av de avlidna en naturlig hemvist. Namnen på de stentavlor som utgör monumentet är både en påminnelse och en uppmaning.

Påminnelse: Den ohyggliga förintelsen av judar.

Uppmaning: Detta får aldrig glömmas och aldrig ske igen.

Monumentet invigdes 1998 av kung Carl XVI Gustav. I juni 2006 invigdes "Vägen" som utgör ett symboliskt stråk mellan Aaron Isaacs gränd och Raoul Wallenbergs Torg. "Vägen" har belagts med gatsten från Budapests ghetto och ramas in av järnvägsräls. En öppning har gjorts i staketet och ett stort stenklot markerar det nya stråkets mynning ut mot Raoul Wallenbergs Torg. Den övre klothalvan har en text, på 24 språk, som representerar de länder från vilka nazisterna förde bort den judiska befolkningen mot döden.

Tyskt monument över romer

I oktober 2012 invigdes det tyska minnesmonumentet i Berlin över nazisternas folkmord på runt en halv miljon romer och sinti, ett släktfolk till romerna, under andra världskriget.

Monumentet hade föregåtts av kontroverser och det hade tagit 20 år från det att beslutet om att det skulle byggas kom, tills det invigdes.

Omkring 500.000 romer och sinti dog i tyska koncentrationsläger och i rena avrättningar runt om i det nazistockuperade Europa under andra världskriget. Den så kallade "Zigenarnatten" var ett av många led i nazisternas program för att utrota "zigenare" och andra människor de betraktade som lägre stående.

Det nya monumentet ligger i det nordöstra hörnet av den stora parken Tiergarten mitt i Berlin. Monumentet är placerat mittemellan Brandenburger Tor och den tyska riksdagsbyggnaden. Bara ett stenkast bort ligger det stora monumentet över Förintelsen av judar och över nazisternas dödande och förföljelse av homosexuella.

Det är dags att romerna får en fullvärdig plats bland Förintelsens offer. Det bör upprättas ett minnesmonument över folkmordet på ca 500.000 romer i Europa. En plats för minne och reflexion över ondskans väg i Europa under andra världskriget. En lämplig plats skulle kunna vara Raoul Wallenbergs Torg.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås

att kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta upp diskussioner med regeringen om att ett nationellt monument till minne av Förintelsens romska offer placeras på Raoul Wallenbergs Torg eller annan central plats i Stockholm

att – om regeringen inte är intresserad – kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheterna att staden låter utforma och placera ett monument enligt ovan.

Stockholm den 2 september 2013

Eivor Karlsson
Eivor Karlsson